

za to, je li glagol dovršen ali nedovršen. Tujstvo je strgalo mnogo lepoto z našega jezika. Srce nam krvavi, primerjajočim zdanjo slovenščino s polno, kipečo besedo brižinskih spomenikov. Pa še to, kar nam je ostalo od nekdanjega bogastva, zapravljajo oni, ki bi morali biti našemu jeziku stražniki. Ne dajmo, da bi se kazil glagol naš! Ne žrtvujmo Bogu molčč lepote jezika svojega! —a—

— V drugem natisu je izšla pri Gerberji L. Jeranova knjižica, katere prvotni naslov slôve:

Sveti Juri serčni vojšak. Serčnim slovenskim mladenčem spisal L. J. duhoven. V Ljubljani 1851. V založbi in na prodaj pri Janezu Giontinitu, bukvarji v Ljubljani. Natisnila Rozalija Eger. 12°. 59 str.

Vsebina knjižici je popisovanje življenja sv. Jurija in čudés, storjenih na prošnjo njegovo. Dodani so „nekteri nauki za serčne slovenske mladenče.“

Prve Šmarnice. Naš poročevalec ni prave pogodil, meneč v zadnjem „Zv“ da je mons L. Jeran ustanovitelj šmarničnih letnikov. „Uč. Tovarš“ štev. 10 t. l. poroča v „Knjigi Slovenski“, da je prve Šmarnice izdal s pomočnikom svojim Mihael Stojan; natisnil jih je Leon v Celovci l. 1855. Naslov jim je bil: „Marije rožen cvet.“

„Matica slovenska“ je imela svoj občni zbor za leto 1885. dné 28. aprila v Ljubljani. Udeležilo se ga je blizu 70 matičnjakov. Predsedoval je zboru I. podpredsednik g. prof. Marn, ki je zadnja leta sploh duša „Matici Slovenski“. — V nastopnih vrstah podajamo bralcem svojim nekoliko najiminitnejših črtic iz občnega zbora. Poročilo blagajnikovo nam je povedalo, da je imela „Matica“ konec leta 1885. premoženja 51.138 gld. 81 kr. — Iz proračuna za tekoče leto posnemamo, da bode imela „Matica“ dohodkov okoli 7819 gld. 34 kr., stroškov okoli 5989 gld. 92 kr. in da od zadnje vsote misli izdati za knjige 3200 gld. — Vrh tega ima „Matica“ v svoji oskrbi še te novce: 5196 gld. 11 kr. za Vodnikov spomenik; 301 gld. 75 kr. za Vilharjev spomenik; 1068 gld. 12 kr. za Costov spomenik. — Jurčič-Tomšičeva ustanova znaša 2268 gld. 46 kr. — Od deželnega zbora je „Matica“ prejela za lansko in za letošnje leto 500 gld. podpore. — O prenosu Kopitarjevih kostij z Dunaja v Ljubljano se je pooblastil odbor, da sme izdati potrebne novce, ako bi dotične vsote ne nabral po radovoljnih doneskih. — Na predlog prof. Pleteršnika občni zbor profesorja V. Jagiča izvoličastnim članom „Matice“. — Iz obširnega in jako marljivo sestavljenega poročila tajnikovega smo zvedeli, da „Matica“ navzlic mnogim neprijaznim okolnostim v obče vendar napreduje, dasi počasi. Prav iz srca nam je vzel besede g. predsednik, ko je trudoljubivemu in v vsakem oziru uzornemu g. tajniku Evghenu Lahu za njegovo marljivo in vestno delovanje izrekel zahvalo, kateri je občni zbor pritrdil z glasnim odobravanjem. — Proti konci so prišle na dnevni red volitve in interpelacija g. Antona Trstenjaka, zakaj odbor ni kupil lastništva Stritarjevih spisov. Na zadnjo interpelacijo je odgovoril g. tajnik ne v svojem, ampak v imeni odborove večine, da odbor ni kupil Stritarjevih spisov: 1. ker je bila njih cena tako visoka (!), da „Matice“ gmotni položaj ne dopušča tolikega izdatka; 2. ker je duh Stritarjevih spisov tak, da bi ne ugajal večini društvenikov; 3. ker bi bilo razbiranje spisov, kateri ugajajo „Matici“, kateri pa ne, pretežavno in bi se v tem oziru težko doseglo soglasje. Želeli smo, da bi bila s tem pojasnilom stvar končana, zlasti ker pri obstoječih dejanskih razmerah v „Matici“ in njenem odboru ni bilo misliti, da bi se bil mogel ovreči narejeni sklep; — toda g. Trstenjak je poprijel besedo in je svoj predlog, naj „Matica“ navzlic odborovemu sklepu kupi lastništvo Stritarjevih spisov, utemeljeval tako nesrečno, da smo si

nehote mislili namesto Stritarja: Bog me varuj prijateljev mojih, sovražnikov se že sam ubranim! Čudno je donel slavospev pesniku in človeku Stritarju iz ust tistega moža, ki je pred nedavnim časom v svojem listu pozival vso Slovenijo, naj kamenjuje Stritarja zaradi nesrečnih „Dunajskih pisem“ njegovih. Med govorom je odšlo mnogo čestiteljev pesnikovih in samo trinajst nas je vstrajalo, toda še ti smo si dejali: Vsaj to blamažo ste bili dičnemu pesniku našemu lahko prihranili! Ako ste hoteli spraviti stvar pred občni zbor, poskrbeti vam je bilo za to, da se občnega zbora udeleži tudi dostojno število pesnikovih čestiteljev. Tako pa je bila vsa stvar osnovana brez glave in končala se je s praznoglavo demonstracijo. Že po končanem glasovanju je g. Trstenjaku odgovarjal neki ^{klub} odbornik. Ako je bil T-kov govor nepotreben, bil je odgovor naravnost — neslan in škoda vsake besede, ki bi jo izgubili o njem. — Volitev se je zvršila tako, da so bili v odbor izvoljeni gg. Simon Gregorčič, dr. Poklukar, dr. Tavčar, prof. Raič, Ivan Hribar, prof. Kermavner, J. Murnik, dr. H. Dolenjec, prof. Kaspret, Janko Kersnik. — Kar se tiče volitev v „Matičin“ odbor, bili smo vedno te misli, naj se vanj volijo kar največ taki možje, ki se v prvi vrsti brigajo za literarne stvari. Ne rečemo, da bi morali v odboru sedeti sami pisatelji, a nobeden politik; želeli pa je vendar, da je v odboru pisateljev pretežna večina. Politiki niso za „Matico“; to nas uči zgodovina njena. Antipatijo, katero smo imeli n. pr. mi takrat še mladi ljudje do pokojnega Coste, prenesli smo z vso strastjo tudi na literarno društvo, kateremu je bil on načelnik. In politična strast je huda strast. Politično delujoči odborniki so vselej slabi odborniki. To nas tudi dan danes skušnja uči. Med odborniki smo imeli n. pr. preteklo leto štiri državne poslance in ne spominjamo se, da bi bili katerega videli kedaj pri odborovih sejah. Ne štejemo jim tega v zlo. Postavimo vsakega moža na najboljše mesto! Ti sodiš v državni zbor, ti v mestni odbor, ti v „Matico“. Delo si delimo in delajmo vsak po najboljši svoji moči. Zlasti pa „Matičino“ odborništvo ne bodi samo čast, ampak dolžnost tistemu, ki si je prevzel. Zategadelj smo bili zmerom tega mnenja, da bi se morali pri volitvah v „Matičin“ odbor v poštev jemati — brez ozira na stan in politično mišljenje — taki možje, od katerih je pričakovati, da bi v odboru res delali in društveni razvoj pospeševali, a ne samo kimali in v imeniku kot odborniki paradirali. Prva leta se je odbor ponavljal — kakor vodstvo kranjske hranilnice — po nekaki koopciji. Uvideli so, da to ne gre, sicer društvo zaide v letargijo. Pozneje se je prepustila volitev prosti volji. In to je prav! Naj matičnjaki sami povedo, koga želé imeti v odboru. Letos pa se je pri volitvi pokazala nenadna agitacija. Žal, reči moramo, da roka, ki je mešala to agitacijo, ni bila posebno srečna roka. Da se odbor ponovi in pomladi, to želimo tudi mi; a jako dvojimo, da bi se s silnim prevratom dalo kaj uspešnega in stalnega doseči. Zlasti pa nam nikdar ne uide izpred očí, da je Matica literaren zavod, ki potrebuje literarno delujočih in književno omikanih odbornikov. A kaj ste nameravali vi, ki ste sestavili imenik novih kandidatov? Ivana Tomšiča, prezasluznega urednika „Vrtčevega“, ki je sam osnoval Slovencem posebno, in lahko rečemo, imenitno stroko literature, ki je bil vedno jeden najdelavnejših odbornikov „Matičinih“, bodisi v gospodarskem, bodisi v književnem odseku, in Janka Kersnika, izbornega novelista našega, moža s finim ukusom in velikim estetičnim znanjem, hoteli ste vreči iz odbora! Ako naj taki možje ne bodo „Matičini“ odborniki, kdo pa bodi? Lepe vam reformacije književnega društva, ki se začinja s tem, da najizvrstnejše književnike pehate iz odbora! Res, da se vam nakana vaša ni posrečila, kajti na jedni plati so imeli matičnjaki sami več zdrave sodbe, nego — vi, ki ste

se jim ponujali za vodnike, ter so g. Kersniku proti vaši volji spet izročili odborniški mandat, na drugi strani so pa nekateri gospodje, katere ste vi posilili v odbor, sami uvideli, da jim je drugje več primernega dela ter so pripadši jim mandat odstopili g. Ivanu Tomšiču. — Novemu odboru predsednik je prof. Marn, I. podpredsednik prof. Levec; II podpredsednik dr. Poklukar; blagajnik I. Vilhar; računski pregledovalec L. Robič, ključarja prof. A. Zupančič in Andrej Praprotnik, poveritelja sejnih zapisnikov prof. A. Kaspret in Anton Kržič. V gospodarskem odseku so: L. Robič, Ivan Vilhar, dr. I. Tavčar, v književnem; Anton Kržič, Fr. Levec (načelnik), M. Pleteršnik, Anton Raič, Feliks Stegnar, Anton Zupančič, Vilibald Zupančič. — V odseku za prenos Kopitarjevih kostij so: Fr. Levec, dr. I. Tavčar in dr. Jarnej Zupanec.

Dr. Vatroslav Jagič. (Konec). V „Rad“ jugoslovanske akademije je spisal naslednje razprave: „Gradja za glagolsku paleografiju I. Mihanovićev fragment“. (R. 2.); — „Komparativna filologija“. Vrlo zanimiva studija o početku in napredovanju te mlade znanosti. (R. 8.) — „Pomladjena vokalizacija u hrvatskom jeziku“ — jedna najlepših Jagičevih razprav; v nji srečno polemizuje proti Háttali in Veberju, ki sta se potegovala za pisanje „h“ v gen. plur (R. 7.) — „Trubaduri i najstariji hrvatski lirici.“ Tu dokazuje Jagič, kako sta se Menčetić in Držić, znamenita dalmatinsko-hrvaška pesnika učila iz trubadurjev in jih posnemala. (Ibid.) — „Gradja za slovinsku narodnu poeziju. Dio prvi. Historijska svjedočanstva o pjevanju in pjesničtvu slovinskih narodâ.“ — To je jako znamenita razprava, pisana duhovito in interesantno. Mislimo, da ustrezemo čitateljem, ako jim tu zabeležimo pojedinih poglavij naslove. I. Pojam pjesme. Najstarije slovinske pjesme bijahu hieratske i ritualne. Snaga narodnog pjesništva u Slovina. — II. Nastojanje crkve da zamieni narodne pjesme crkvenima. — Kirieleison. — Zabrane narodnih zabava in pjevanja. Podmetanje crkvenih tekstova narodnim motivima. Zator raznih narodnih običaja i time pjesama. — III. Svjedočanstvo o poeziji slovinskoj iz 7. 9. i 10. veka. Kakova bijaša davna poezija u Poljskoj. Dokazi iz ljetopisaca: Martina, Kadlubka, Dugoša. Tragovi narodne poezije u literaturi 16. stoljeća. — IV. Česki svjedoci o pjevanju pjesama. Tragovi narodne lirike u rukopisima. Historijske pjesme bez razlike do narodne epike. Uplivi njemački u Českoj. Jokulatori i Vaganti. V. Svjedočanstva o pjevanju pjesama kod Rusa. Crkva vojuje protiv raznih običaja. Ljetopisi pominju Aljošu Popovića i Dobrinju ali šute o Iliji Muromcu. Spominjanje o Iliji u 16. i 17. stoljeću. Tragovi njemačkoj sagi. — VI. Stare kijevske uspomene sačuvane samo kod Velikorusâ. Zašto nema južna Rusija bylinâ? — Slovo o polku Igorevu. Upliv na Zadoušćinu. Dume. — VII. Južno slovinski ljetopisi ne govore o pjevanju, nego samo malo. — Svjedočanstva iz 14. 16. i 17. stoljeća. — Dalmatinsko dubrovačka književnost mukom odobrava narodnu poeziju. Tragovi narodne poezije u najstarijih lirika, u Hektorovića, Gundulića i Palmotića. Prvi skvpljači u 16. stojeću, Kačić. — V ti znameniti, epohalni razpravi je obrazložil Jagič mnenje svoje o narodni epiki slovanski. (R. 37.)

Vrhu tega je pisal za „Rad“ še mnogo družih zanimivih člankov in književnih obznan. Na priliko: St. Novaković, Istorija srpske književnosti. (R. 1.) — F. Miklošić: Die nominale zusammensetzung im serbischen. — Die Bildung der Ortsnamen aus personennamen im slavischen. — Die Fremdwörter in den slavischen sprachen. — Die slavischen monatsnamen. — Der praepositionslose local in den slavischen sprachen. — Vergleichende grammatik der slavischen sprachen IV. 1. (R. 5.) J. Srězněvskij: Drevnie pamjatniki russkago pisama i jazyka. — Drevnie gla-